מיט א טיפערן בליק

פרשת ויצא תשפ"ז

להודיעך שכוחו גדול!!!

בס"ד

א גוטן טייערע חברים וידידים..!

מיר האלטן פרשת ויצא, אין וועלכע די תורה הקדושה דערציילט אונז וויי יעקב אבינו איז אנטלאפן פון זיין ברודער עשו, ער האט געמוזט פארלאזן די שטוב פון זיינע עלטערן, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע, און ער גייט קיין חָרָן צום פעטער לבן האַרמי וואו ער גייט אויפשטעלן זיין שטוב מיט די הייליגע אמהות.

די תורה הקדושה איז מאריך און דערציילט אונז וואס האט פאסירט אויפן וועג. עס איז געווארן טונקל און יעקב לייגט זיך שלאפן, וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו, ער נעמט שטיינער און ער לייגט זיי ארום זיין קאפ פאר א שמירה, ווי **רש"י** זאגט "עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות" ער האט זיי אויסגעשטעלט ווי א האלבע רער ארום זיין קאפ כדי די חיות זאלן איהם נישט קענען שעדיגן. חז"ל דערציילן אונז אז די שטיינער האבן זיך אנגעהויבן צו קריגן צווישן זיך, יעדער האט געוואלט "עלי יניח צדיק את ראשו" אז דער צדיק זאל לייגן זיין קאפ דווקא אויף מיר, ביז השי"ת האט געמאכט א נס און זיי זענען געווארן איין גרויסע שטיין.

אין זיין שלאף חלומ'ט יעקב אבינו פון א גרויסע לייטער, א סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, מלאכים פונעם באשעפער גייען ארויף און אראפ אויפן לייטער וואס דערגרייכט ביז צום הימל. וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי ה' אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹקֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ, דער אייבישטער זאגט איהם אז די ערד אויף וואס דו שלאפסט דאס איז די לאנד וואס איך וועל דיר געבן פאר דיך און דיינע קינדער. ווי **רש"י** ברענגט פון חז"ל "קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו" דער אייבישטער האט צוזאַמגעלייגט גאנץ ארץ ישראל און עס געלייגט אונטער יעקב אבינו, מרמז צו זיין אז עס וועט זיין גרינג פאר זיינע קינדער איינצונעמען אזויוי א קליינע שטח.

דערנאך בענטשט איהם השי"ת און זאגט איהם די גוטע בשורה פון וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה וגו' וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֶזָבְךָ וגו' דו וועסט זיך פאַרמערן, עס גייט ארויסקומען פון דיר א כלל ישראל וואס וועט ווערן גרויס און פאַרברייטערט אין אלע זייטן, און דער אייבישטער וועט דיר אפהיטן און קיינמאל נישט פארלאזן און דיר צוריקברענגן בשלום פון לבן'ס הויז.

פון דארט זענען מיר ממשיך ווייטער ווי די תורה הקדושה דערציילט אונז (כ"ט א') וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי קֶדֶם, יעקב אבינו גייט קיין ארם וואס געפונט זיך אויף מזרח זייט, אנקומענדיג אהין זעהט ער ווי עס זיצן דריי סטאַדעס מיט שאָף נעבן דעם ברונעם, וויבאלד זיי האבן געווארט אז עס זאלן זיך צוזאַמנעמען אלע פאסטוכער אינאיינעם כדי צו קענען אראפנעמען דעם גרויסן שטיין וואס האט באדעקט דעם ברונעם. יעקב רעדט צו די פאסטוכער און פרעגט זיי איבער זיין פעטער לבן, אזוי רעדנדיג איז רחל געקומען צו גיין מיט איר טאטעס שעפעלעך. וועז יעקב האט איר געזעהן מיט די שאף, וַיַּשׁ יַעֲקֹב וַיְגַל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר, איז ער צוגעגאנגען צום ברונעם און אראפגעקוילערט דעם שטיין און אנגעטרינקן די שעפעלעך פון זיין פעטער לבן.

דערנאך האבן מיר די באגעגעניש מיט רחל, און פון דארט קומט יעקב אבינו אָן צו לבן אין שטוב, לבן פאָפט איהם אויס און מאכט איהם שווער ארבעטן. יעקב האט חתונה מיט לאה און רחל און די שפחות, און עס ווערן געבוירן די הייליגע שבטי קָה, ווי מיר אלע געדענקן געוויס פון די יונגע יארן.

דער אמת איז, וועז מ'לערנט אפ אונזער פרשה איז דא אסאך נקודות אין וואס מיר קענען זיך פארטיפן. מיר וועלן בלויז דערמאנען געציילטע דְיוּקים אויף וואס מען קען זיך שטעלן. צום ערשט, וואס באדייט די קריגעריי פון די שטיינער אז יעדער וויל עלי יניח צדיק את ראשו? וואס איז די פנימיות דערפון? און פארוואס שרייבט עס אונז די תורה? וואס פאר א לימוד לדורות קענען מיר ארויסנעמען דערפון?

אזוי אויך, די גאנצע חלום פון יעקב אבינו דארף מען פארשטיין. ער חלומ'ט ווי מלאכים גייען ארויף און אראפ פון די לייטער, וואס באדייט דער ענין אז די מלאכים גייען ארויף און אראפ? וועז זענען געווען די מלאכים? צו וועלכע תכלית זענען זיי ארויפגעגאנגען און אראפגעגאנגען? וואס האבן זיי געוואלט?

די משל פון די וואסער וואס האבן געלעכערט דעם שטיין

אז מיר וועלן זיך מתבונן זיין אין אונזער פרשה און עס אפלערנען ווי עס דארף צו זיין, וועלן מיר בסייעתא דשמיא קענען ארויסנעמען פון דא א גאר וויכטיגע און הייליגע יסוד, מען קען עס אפילו אנרופן דער 'יסוד היסודות' ממש. א זאך וואס מיר דארפן לערנען און חזר'ן און איינקריצן אין זיך. עס איז נוגע סיי פאר אונז אליינס אין אונזער טאג טעגליכע לעבן, און סיי אין די עבודת החינוך וואס מיר דארפן מחנך זיין אונזערע קינדער און קינדס קינדער, ווי אויך פאר די עבודת השי"ת פון אונזערע ארומיגע, און פון יעדער איד.

חז"ל ברענגען אין **אבות דרבי נתן** די אלעמען באקאנטע מעשה אז דער הייליגער תנא רבי עקיבא ביז די פערציג יאר איז ער געווען א עם הארץ און האט נישט געקענט קיין לערנען, איין טאג האט ער געזעהן ווי וואסער טראפט אויף א שטיין ביז עס האט געמאכט א לאָך אינעם שטיין, און פון דעם האט רבי עקיבא געזומען א מוסר השכל פאר זיך אז אויב ווייכע וואסער קען לעכערן א האַרטע שטיין, וועלן די שטארקע ווערטער פון די תורה זיכער קענען לעכערן און אריינדרינגן אין מיין הארץ, און ער האט באשלאסן אז ער גייט לערנען תורה.

מיר ווייסן אויב חז"ל געבן א ספעציפישע משל מיינט דאס אז ס'איז דא אין דעם א טיפערע באדייט און א סיבה פארוואס מען נוצט דווקא דעם משל. ביי אונזער מעשה זעען מיר אז רבי עקיבא האט פונקט געכאפט התפעלות פון וואסער וואס האט געלעכערט א שטיין, וואס ליגט אין דעם אז דווקא דאס האט איהם מעורר געווען? רבי עקיבא וואלט פונקט אזוי געקענט נתעורר ווערן דורך אזויפיל אנדערע זאכן. לדוגמא, ער וואלט געקענט באמערקן ווי די וואָרצלען פון א בוים לעכערן די ערד און מאכן אז דער בוים זאל וואקסן, און פון דעם זיך מחזק זיין אז די תורה קען לעכערן זיין הארץ. אדער דורכ'ן זעהן ווי בלעטלעך פאלן אראפ פונעם בוים אנהייב ווינטער און דערנאך קומען צו גיין פרישע בלעטלעך אנשטאט זיי, די גאנצע בריאה ווערט נתחדש. וכהנה וכהנה קען מען געבן אזויפיל דוגמאות פון זאכן וואס וואלטן געקענט מעורר זיין רבי עקיבא און רעדן צו זיין הארץ אז ער האט נאך האפענונג צו קענען פארשטיין תורה. וואס איז די רמז דווקא פון די וואסער וואס האט געלעכערט א שטיין?

צו ערקלערן דעם ענין קען מען בעזהשי"ת זאגן דא א שיינעם ביאור. א שטיין איז א דומם, עס איז ווי א קלאָץ וואס טוישט זיך נישט, ס'ווערט נישט גרעסער אדער קלענער, א שטיין איז די מערסט באגרעניצטע, הארטע, קאלטע, פאַרשטאָפּטע זאך. **חכמינו ז"ל ווילן אונז מדגיש זיין אז רבי עקיבא האט זיך באמת געהאלטן פאר א שטיין. ער האט געהאלטן אז עס איז נישט דא די מעגליכקייט אין די וועלט, עס איז בכלל נישט דא די מציאות אז ער זאל קענען לערנען תורה. ער האט נישט די כשרונות, ער האט נישט די כוחות, עס איז פשוט אוממעגליך פאר איהם.** דערפאר נוצט מען דעם משל פון א שטיין, ווייל דאס איז די בעסטע מַגדיר און ברענגט ארויס זיין ווייטקייט פון הצלחה אין תורה...

אבער דער סוף איז געווען אז ווען רבי עקיבא האט זיך געזעצט לערנען איז געוואקסן פון איהם דער גרויסער הייליגער תנא רבי עקיבא וואס האט באַלאָבטן די גאנצע וועלט מסוף העולם ועד סופו, דער רבי פון כלל ישראל, וואס די גאנצע תורה שבעל פה וואס מיר האבן עַד היום הזה איז צו פאַרדאַנקען די תורה פון רבי עקיבא און זיינע תלמידים.

יעצט, ווען רבי עקיבא איז געגאנגען לערנען, איז נישט צוגעקומען אין איהם נייע כשרונות אדער נייע כוחות חוץ לדרך הטבע וואס ער האט נישט פאַרמאָגט ביז יעצט. עס האבן נישט פאסירט מיט איהם קיין אויסערגעווענליכע נסים ונפלאות וואס האבן גורם געווען אז ער זאל קענען פארשטיין תורה. נאר וואס דען? עס האט זיך ארויסגעשטעלט למפרע אז רבי עקיבא האט גאר פאַרמאָגט באַהאַלטן אין זיך די געוואלדיגע כוחות און די מעגליכקייטן, נאר ער האט נישט געווואוסט דערפון! ער האט זיך מייאש געווען פון זיך אליינס, און פאר גאנצע פערציג יאר האט ער געלעבט מיט די מחשבה אז ער איז באמת אזויווי א קאלטע הארטע שטיין וואס קען נישט מצליח זיין. ער האט זיך געזעהן אלס דער שוואכסטע און ווייטסטע מענטש, ווען באמת איז געלעגן אין איהם די מעגליכקייטן פון נישט קיין אנדערן ווי דער רבן של ישראל "רבי עקיבא". וואס דאס מיינט אז עס קען אמאל זיין א מציאות וואס פון אינדרויסן קוקט עס אויס ווי א שטיין, אבער אינעווייניג איז עס רבי עקיבא!

יעדער מיט זיין אייגענעם שטיין און אייגענע וואסער

דאס איז דער משל וואס שטייט אין אבות דרבי נתן, און עס איז א מוסר השכל און א מְחַייב פאר יעדער איד. יעדער איינער מיט זיין 'שטיין' וואס שטייט איהם אין וועג, [און יעדער קען דאס אפטייטשן ביי זיך לויט זיין פארשטאנד און מצב. יעדער האט די אייגענע שטיין מיט וואס ער רעדט זיך איין אז ער איז באגרעניצט, ער איז מוטלאז, און האט נישט די כוחות], יעדער מיט זיין דמיון אז ער קען נישט מצליח זיין, דארף וויסן אז עס איז דא א וועג וויאזוי מ'קען שפאלטן דעם שטיין. פונקט ווי רבי עקיבא האט געכאפט התפעלות פון די וואסער וואס האבן געלעכערט דעם שטיין.

מיר דארפן נאר זוכן וועלכע וואסער וועט שפאלטן אונזער שטיין און אונזערע דמיונות און אפהאַלטענישן. מעגליך אז עס איז 'אֵין מים אלא תורה' און דורכ'ן זיך זעצן לערנען מיט א קביעות וועלן מיר דערגרייכן ווייט, אפשר איז די מים מרמז אויף תפלה און בקשה, אויף טרערן, אויף האָרעוואַניע און זריזות, אויב דער מענטש וועט זיך נעמען אין די הענט אריין און ארבעטן אָן א הפסק און אָן אויפהער... פארשידענע זאכן קענען זיין די וואסער וואס וועט שפאלטן אונזער שטיין פונקט ווי אינעם משל, און אונז העלפן מצליח זיין.

מעלות חברו - וחסרונות עצמו

כ'האב אמאל געהערט א מעשה וואס האט פאסירט מיט א בחור, לאמיר איהם אנרופן ראובן, וועלבער איז געווען א שוואכע בעל כשרון, און ער האט זיך זייער געמוטשעט. ער האט פלייסיג געלערנט אין ישיבה, אבער ווי‌פיל ער האט נאר פראבירט איז עס איהם נישט צו גוט געגאנגען, ער האט שווער געארבעט צו שטייגן און מצליח זיין, ער האט משקיע געווען מורא'דיגע כוחות, שטארק געהאָרעוועט, אבער זיינע ידיעות זענען געבליבן מינימאל, א זאך וואס האט איהם גאר שטארק צובראכן און צוקלאפט, און ער איז געווען זייער געפאַלן ביי זיך.

איין טאג האט דער ראש ישיבה אריינגערופן ראובן צו זיך אין צימער, און אזוי רעדנדיגע מיט איהם, גיבט זיך דער ראש ישיבה אזא רוף אָן ווי איינער וואס איז מֻסְיַח לְפִי תּוּמוֹ אז ער דארף פונקט שרייבן א 'המלצה בריוו' אויף איינער פון די תלמידי הישיבה, און וועגדט זיך דערביי צו ראובן וואס זיצט קעגנאיבער איהם, אפשר קענסטו מיך אביסל ארויסהעלפן דערמיט? און דער ראש ישיבה הייבט אָן צו פאַרפירן א שמועס וועגן דעם תלמיד וועמען ער דארף דא באַשרייבן. אָן צו דערמאנען א נאמען, זאגט דער ראש ישיבה אז דער בחור פון וועם מ'רעדט האט נישט קיין איבריגע כשרונות, אבער ער ווייל, ער האט א שטארקע רצון און ער פראבירט שטענדיג, וואס קלערסטו אז מ'דארף שרייבן אויף אזא בחור?

ראובן געבט א שפרינג אויף און זאגט, "וואס הייסט? איינער וואס האט נישט די כלים און כשרונות און דאָך איז ער משתדל און ער פראבירט? דאס איז א געוואלדיגע זאך! מ'דארף איהם שעצן אויף די השקעה, אויף די עבודה וואס ער לייגט אריין!"

דער ראש ישיבה פארקנייטש זיין שטערן און ער שרייבט אפ עטליכע שורות אויפן פאפיר. דערנאך רופט זיך אָן דער ראש ישיבה ווייטער, "דער בחור קען נישט אזוי גוט קיין פירוש המילות. עס איז איהם שווער צו טייטשן און פאַרשטיין, סיי ביים לערנען, סיי ביים דאוונען"... "נו? קומט דאָך איהם הערשט קרעדיט", איז געווען ראובן'ס אנטוואָרט, "א בחור וואס פארשטייט נישט און ער פלאָגט זיך? ער ארבעט דאָך אסאך שווערער ווי אנדערע וואס פארשטייען יא! עס קומט איהם בכלל נישט אָן גרינג, פאר דעם אליין קומט איהם א אויסצייכענונג".

דער ראש ישיבה זיצט איבערגעבויגן אויפן פאפיר און שרייבט ווייטער עטליכע שורות. דערנאך איז דער ראש ישיבה ממשיך, "איך ווייל אביסל ארויסברענגען אז ער איז מקרב שוואַכערע, ער האט א גוט הארץ, ער גיבט זיך אפ מיט אזעלכע בחורים וואס טרעפן נישט דווקא דאס פלאץ אזוי שטארק צווישן די חשוב'סטע און די בעסטע תלמידים. דו האלטס איך זאל עס צושרייבן אויפן המלצה?", אויף וועלכע ראובן ענטפערט תיכף "אודאי, דאס באדייט דאָך אז ער איז א זעלטענע בעל מדות!".

דער ראש ישיבה האט געענדיגט פארשרייבן די גאנצע המלצה, און דערנאך גיבט ער עס איבער אין די הענט פון זיין תלמיד ראובן, און דערביי גיבט ער איהם א פרעג, **"יעצט אפשר זאגסטו מיר פארוואס אויף דיר אליינס קענסטו נישט זאגן דאס אלעס?! וועז איך האב דיך געפרענגט בנוגע א צווייטן און איך האב ארויסגעברענגט די אלע זאכן, האסטו געקוקט מיט אזא התפעלות, מיט אזא שיינע בליק. אבער איך וויים דאָך דעם אמת אז וועז דו קוקסט אויף דיר אליין, וועז דו טראכטסט פון זיך, האלטסטו דיך אזוי קליין, נידריג, און צובראכן, און דו זעהסט בכלל נישט דיינע מעלות"**.

אויב מיר וואלטן נאר געוואוסט אונזער גרויסקייט

דאס איז א פשוט'ע מציאות וואס גייט אדורך אויף אסאך פון אונז. אויף יענעם קענען מיר רעדן אזוי שיין, זעהן אזיפיל גוטס און אזויפיל מעלות, אבער אויף זיך איז גאר שווער דאס צו באמערקן. די אייגענע מעלות זעהט מען אינגאנצן נישט, זייער אסאך מאל רעדט זיך דער מענטש באמת איין אז ער איז נישט מער ווי א שטיין.

וועז מיר וואלטן אריינגעלייגט די ריכטיגע חיזוק אין זיך און אין אונזערע קינדער אז זיי זאלן וויסן פון יונגווייז אן אז יעדער איד איז א חלק אלוקי ממעל, ווי עס שטייט אין **ספרים הקדושים** אז יעדער איד האט ענדלאזע מעלות און כוחות, און יעדע ברעקל נסיון און מלחמת היצר אויף וואס ער הארעווען איז אזוי חשוב און דערהויבן אין הימל. וועז מיר וואלטן אריינגעלייגט אין זיי ווי גרויס, ווי הייליג, ווי לעבטיג זיי זענען, און וועז א איד איז מתפלל און ער בעהט דעם אייבערשטן וועט ער זוכה זיין צו די ריכטיגע הצלחה, וואלטן זיי דאָך געשיינט און געלאָבטן לשם ולתפארת. זיי וואלטן געגלייבט אין זיך און געוואוסט אז זיי האבן די מעגליכקייט און יכולת אנצוקומען גאר הויעך און ווייט.

אבער וויבאלד דער מענטש ווייסט דאס נישט מיט די ריכטיגע ידיעה, ממילא פאַרפעלט ער צו אנערקענען זיין חשיבות. אנשטאט דעם איז ער נאר פארנומען זיך צו קלאפן און צוברעכן פארוואס ער זעהט נישט אויס אזוי גוט ווי יענעם, ווי מיר האבן מאריך געווען אינעם פריערדיגן שיעור אין פרשת תולדות, ווי דער מענטש גייט אויס פאר קנאה וועז ער זעהט אז יענער האט מער. [מען רעדט נישט פון קנאת סופרים וואס איז מרבה חכמה, נאר פון פשוט'ע קנאה און אומצופרידנקייט וואס מען האט וועז מ'מיינט אז מ'איז באמת ווייניגער ווערד פון יענעם]. וועז א מענטש וואלט געוואוסט זיין עכטע חשיבות, דאן וואלטן די אלע קליניגקייטן און נארישע חשבונות בכלל נישט תופס מקום געווען, נאר ער וואלט געווען גרויס און שטארק און צופרידן פון זיך.

די גרויסקייט פון יעקב טראץ זיין שווערן מצב

דערמיט לאמיר צוריק קומען צו אונזער פרשה און זיך מתבונן זיין אין וועלכע מצב יעקב אבינו געפונט זיך ביים גיין פון באר שבע קיין חרן. ער גייט ארויס פון די הויז פון זיינע עלטערן, אזא דערהויבענע הייליגע פלאץ, און ער מוז אנטלויפן פאר זיין לעבן איינער אליינס איינזאם און עלנד צו א מקום פון שפלות, נסיונות, און שווערigקייטן. ווי **ספרים הקדושים** זאגן אויפן פסוק וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, 'שבע' איז מרמז אויף שבת קודש דעם זיבעטן טאג דער יום מנוחה וקדושה, און ווייזט אויף א מצב פון דערהויבנקייט און מנוחה, 'וילך חרנה' ער גייט ארויס אויף די וועלט, חרנה איז א לשון פון 'חַרוֹן אַף' כעס און אויפרעגעניש, די פונקט-פאַרקערטע פון מנוחה און שלוה, ער גייט צו א מצב וואס איז פיל מיט נסיונות און שווערע אדורכגענג.

ווי מיר ווייסן האט אליפז דער זוהן פון עשו אלעס אוועקגענומען פון יעקב אבינו, ער איז געבליבן בעירום ובחוסר כל. ער געפונט זיך אצינד בשפל המצב, אינגאנצן צובראכן, פארלוירן, און דערשראקן. ער איז איינער אליינס, ער מוז זיך אראפלייגן שלאפן אויף די ערד אין עפעס א וויסטע וואַלד ערגעץ אונטערוועגנס, מיט בלויז אפאר שטיינער ארום זיך צו באשיצן פון די שלעכטע חיות. ער האלט אין א מצב פון ענגשאפט און קלעם וואס איז כמעט נישט דא דאס גלייכן.

וואס פאסירט ווייטער? יעקב אבינו חלומ'ט פונעם סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה און פון די מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים וואס זענען עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. די גמרא זאגט אין **מסכת חולין** (דף צ"א:) אז די מלאכים זענען ארויפגעגאנגען אויבן אין הימל און געקוקט אויף די צורה פון יעקב אבינו וואס איז אויסגעקריצט אויפן כסא הכבוד, און נאכדעם זענען זיי אראפגעקומען קוקן אויף איהם, און זיי האבן איהם געוואלט שעדיגן. דאס הייסט, די מלאכים האבן איהם מקנא געווען זענדיג אז דא פאר זיי געפונט זיך דער יליד אשה, דער בשר ודם וואס זיין צורה איז חקוק אויפן כסא הכבוד! זיי האבן געוואלט שלעכטס טוהן פאר יעקב אבינו פון גרויס קנאה. און דעמאלטס איז השי"ת אליינס געקומען זיך שטעלן נעבן איהם, כדי איהם צו היטן און באשיצן.

אפילו די שטיינער ארום יעקב אבינו האבן מרגיש געווען זיין צדקות און גרויסקייט. זיי האבן זיך ארומגעקריגט עלי יניח צדיק את ראשו, ווייל די גאנצע בריאה האט עס געוואוסט.

לענינינו קען זיין דער רמז, יעקב אבינו אויף די וועלט געפונט זיך אין א שוועכע מצב, ער האט גארנישט, ער איז אזוי אפגעשוואכט און איינזאם, ער איז ווייט פון זיין א איש מצליח וואס אלעס גייט איהם גוט. אבער אין די זעלבע צייט איז זיין צורה אויסגעקריצט אויפן כסא הכבוד אז אפילו מלאכים ושרפים זענען איהם מקנא, און די גאנצע בריאה ארום איהם ווייזט און בעהט עלי יניח צדיק את ראשו. **דאס קומט אונז לערנען אז א איד דארף וויסן אין יעדן מצב, אפגעזעהן וויאזוי עס קוקט איהם אויס דא אונטן אויף די וועלט, איז עס בכלל נישט זיין אמת'ע מציאות. עס קען גאר זיין אז אין דער זעלבער צייט שטייט ער פארן כסא הכבוד און די גאנצע בריאה איז איהם מקנא, ער ווייסט נאר נישט דערפון.** דער אייבישטער קומט צו גיין און איז מחזק יעקב אבינו, ער גיבט איהם די מתנה אז ער זאל וויסן זיין גרויסקייט און שטארקייט, ער זאל וויסן אז השי"ת אליינס שטייט דא און היט איהם. אויך זאגן אונז חז"ל אז דער אייבישטער האט צוזאַמגענומען גאנץ ארץ ישראל און געלייגט אונטער יעקב, אז ער זאל וויסן אז ער האט א ענדלאזע יכולת, זיינע מעגליכקייטן און זיין עתיד זענען אזוי גרויס און אומבאגרעניצט.

דער יצר הרע פראבירט שטענדיג אפצוטיילן צווישן די צוויי, אז דער מענטש זאל מיינען אז דאס זענען צוויי באזונדערע מציאות, דהיינו, ס'איז דא דער יעקב אבינו וואס געפונט זיך אונטן אויף די וועלט, לויט די מצב אין וועלכע ער געפונט זיך בגשמיות אינעם עולם המעשה; און עס איז דא א צווייטע יעקב אבינו וואס איז חקוק אויבן אין הימל אויפן כסא הכבוד. אבער דער אמת איז אז ס'איז נישט אזוי. אין די זעלבע צייט, אין די זעלבע רגע, אפילו וען פארן מענטש גייט נישט גוט און עס דאַבט זיך איהם אז ער האט גארנישט, איז ער אזוי גרויס און אזוי היילג און אזוי שטארק.

יעצט, נישט יעדער האט די זכיה עס צו זעהן פיזיש. מיר זעען טאקע נישט מיט די אויגן ווי די שטיינער ארום אונז קריגן זיך, **אבער מיר דארפן וויסן בידיעה אז צומאל איז מעגליך אז די גאנצע בריאה וויסט אונזערע מעלות און גדלות, אויסער אונז אליין.** דער מענטש אליינס האט נישט קיין אהנונג ווי גרויס און היילג ער איז.

בדרך צחות קען מען זאגן אז דווקא די 'שטיינער' האבן געזאגט עָלַי יניח צדיק את ראשו, וועלנדיג ארויסברענגען צו יעקב, דו טראכסט אפשר אז דו ביסט ווי א שטיין, אבער דערווייל קומט דער שטיין דיר זאגן אז דו ביסט גאר א צדיק.

להודיעך שכחו גדול - וויסן די גרויסע כוחות

וואס איז געווען דער המשך המעשה מיט יעקב אבינו? וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי קֶדֶם, יעקב אבינו הייבט אויף זיינע פיס און גייט קיין ארם, ברענגט רש"י בשם דער מדרש וואס מיינט אז יעקב האט אויפגעהויבן זיינע פיס? "משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת" איינמאל ער האט געהערט די בשורה טובה פון השי"ת אז ער היט איהם אפ, איז ער געווארן פריילידְ און אויפגעלייגט אין הארצן, די הארץ האט ווי אויפגעהויבן זיינע פיס אז עס איהם געווארן גרינג צו גיין, ער איז געגאנגען מיט א רואיגע געוויסן און צופרידנקייט.

אז מיר קוקן מיט א נענטערן בליק אויף יעקב אבינו'ס לעבן פון דא און ווייטער באמערקן מיר אז זיינע נסיונות האבן זיך דערווייל נישט קיין סאך געטוישט. ער איז נישט רייך געווארן אין איין מינוט, ער איז נאך אלץ אין די מצב פון בעירום וחוסר כל, אלעס האלט נאך אָן פונקט ווי פריער. יעקב אבינו האט נאך געהאט א שווערע און ביטערע לעבן פאר זיך, ער האט אסאך מיטגעמאכט ביי לבן אינדערהיים אויף טריט און שריט. מיט וואס איז דא געווארן אזוי "ונעשה קל ללכת"? איז ער דען געהאלפן געווארן? האט זיך עפעס פאַרבעסערט? די תירוץ איז ניין, אבער מיט די עצם ידיעה וואס דער אייבישטער האט איהם מגלה געווען אז ער איז מיט איהם, און ווי גרויס און ווי לעכטיג די נשמה פון יעקב אבינו איז, דאס האט שוין געברענגט "נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת", ער ווערט דערהויבן און דערלייכערט ביי זיך, און אלעס ווערט שוין גרינגער און בעסער. **דאס איז די כוח פון וויסן די אייגענע מעלות און מעגליכקייטן און די ווייטגרייכנדע תוצאה דערפון.**

דערמיט קומען מיר צו צום המשך המעשה, וואו יעקב אבינו זעט די פאסטעכער שטייען ארום דעם ברונעם, וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיָּגֶל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר, ער גייט צו און ער נעמט אראפ דעם שטיין. רש"י ברענגט פון מדרש אז יעקב אבינו האט דאס באוויזן גרינגערהייט "כמי שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית, **להודיעך שכחו גדול**" ער האט דאס אראפגענומען ווי איינער וואס נעמט אראפ דעם שטאָפּער פון א פלאש, די תורה לאזט אונז הערן אז זיין כוח איז געווען גאר גרויס.

לכאורה קען מען פרעגן, זייט ווען איז יעקב אבינו געווארן אזא גיבור? און פארוואס טאקע איז איהם בכלל בייגעפאלן צו פראבירן אראפצונעמען די שטיין איינער אליינס, בשעת די פאַסטוכער זאגן איהם קלאר אז מ'קען דאס נישט רירן פון ארט?

בדרך רמז קען מען דא ערקלערן, אז פון ווען יעקב אבינו האט געהאט די ידיעה, ער האט געוואוסט אז ער האט כוחות און זיין גרויסקייט איז ענדלאז, האט ער שוין געוואוסט צו פראבירן דארט וואו אנדערע זענען נישט משתדל. דארט וואו די אנדערע געבן אויף און זענען זיך מייאש, ווייסט יעקב אבינו אז ער איז מער, ער איז העכער, ער איז גרעסער, ער האט אין זיך מורא'דיגע כוחות, "להודיעך שכחו גדול! ער ווייסט וואס ער פאַרמאָגט!". און דאס האט איהם טאקע געהאלטן ביי אלע ווייטערדיגע נסיונות און שווערigקייטן.

אליהו הנביא זעהט אדורך ביז'ן סוף!

חז"ל דערציילן אונז אין **פרקי דרבי אליעזר** אז דער גרויסער הייליגער תנא רבי אליעזר בן הורקנוס האט אלס בחור גארנישט געקענט, פשוטו כמשמעו, ער האט נישט געקענט קיין צורת אות, ער האט נישט געקענט ליינען קריאת שמע, דאוונען, בענטשן וכדומה. איין טאג האט איהם זיין טאטע הורקנוס געפונען ווייַנען, און געפרעגט פארוואס ער ווייַנט, אויף וואס רבי אליעזר האט געזאגט ווייל ער וויל גיין לערנען תורה. זאגט איהם זיין פאטער, "והלא בן עשרים ושמונה שנים אתה, ואתה מבקש ללמוד תורה? דו ביסט דאך שוין 28 יאר אלט, דו ווילסט נאך גיין לערנען תורה? בעסער, האב חתונה, האב קינדער, און מיט דעם אייבערשטנ'ס הילף וועסטו מחנך זיין דיינע קינדער צו תורה". אבער רבי אליעזר האט זיך נישט געלאזט, ער האט געפאַסט תעניתים און געווויינט ביז ער האט זוכה געווען אז אליהו הנביא זכור לטוב האט זיך אנטפלעקט צו איהם, און אליהו הנביא פרעגט איהם פארוואס ער ווייַנט? האט ער געזאגט, "ווייל איך וויל לערנען תורה", זאגט איהם אליהו הנביא "אם אתה מבקש ללמוד תורה עֲלֵה לירושלים אצל רבי יוחנן בן זכאי, אויב דו ווילסט לערנען דאן גיי ארויף קיין ירושלים צו רבי יחנן בן זכאי". די המשך המעשה איז אן אריכות, חז"ל דערציילן ווי רבי אליעזר בן הורקנוס איז טאקע געגאנגען צו רבי יוחנן בן זכאי, הגם ער האט נאך דעמאלטס נישט געקענט קיין אות אחת, דאָך ער האט זיך געפלאָגט און מְיַיגע געווען און שטארק איינגעריסן, ביז ער האט זוכה געווען און ער איז אויסגעשטיגן דער תנא רבי אליעזר בן הורקנוס.

אז מיר זענען זיך מתבונן אין די מעשה, זענען מיר א דבר נפלא. זיין טאטע הורקנוס האט זיך אודאי נישט מתנגד געווען צום געדאנק פון איהם שיקן לערנען תורה, זיין טאטע אליינס האט דאָך איהם געטרייסט אז ער וועט קענען שיקן זיינע קינדער לערנען. נאר וואס דען? ער האט נישט געזעהן די כוחות, די פאטענציאל, אין זיין זוהן אליעזר אז ער זאל קענען בכלל לערנען. ער האט עס געזאגט פון אן אמת'ע שטאנדפונקט וויסענדיג ביי זיך אז זיין זוהן האט נישט די מעגליכקייט צו לערנען תורה, דערפאר האט ער איהם אפגערעדט פון גיין. אבער אליהו הנביא, וועַן ער קומט און ער זעהט רבי אליעזר, נישט נאר ער זעהט אדורך און ער ווייסט אז דא ליגט א לעבטיגע עתיד און געוואלדיגע כוחות; נאך אסאך מער פון דעם, ער שיקט איהם נישט צו עפעס א מלמד דרדקי פון קליינע קינדער זאל איהם לערנען קריאת שמע און תפילה, נאר ער שיקט איהם גלייך צום שפיץ, צום גדול הדור רבי יוחנן בן זכאי. ווייל אליהו הנביא זעהט ביזן סוף, ער זעהט די כוח און די באהאלטענע מעגליכקייטן וואס איז דא אין א איד, און ער העלפט איהם ברענגן צו זיין שלימות.

דאס דארף אונז דינען אלס א מוסר השכל. צומאל זענען מיר מגדל א קליינע צדיק, א גאון, א תלמיד חכם, ביי אונז אינדערהיים. זיינע מעגליכקייטן און יכולת איז ענדלאז. אונז דארפן פשוט זיין ווי אליהו הנביא וואס זעהט אייביג ביי יענעם די כוחות, די כשרונות, און די מעגליכקייט, און זיי מחזק זיין דערצו. **לאמיר זיין דער מבשר טוב וואס גיבט חיזוק און א גוט וואָרט צו אונזערע קינדער און אונזערע ארומיגע, זיי העלפן וויסן און דערהערן אז זיי זענען נישט קיין שטיין, נאר זיי האבן אין זיך די גרעסטע און שענסטע כוחות.** לאמיר זיין דער גוטער שליח ארויסצובערענגען דאס בעסטע פון זיי, פון זיך, און פון יעדער אין אונזער סביבה.

לסיכום געדענק:

- צומאל איז מעגליך אז די גאנצע בריאה וויסט אונזערע מעלות און גדלות, אויסער אונז אליין. אויף א צווייטן אין אונזער מצב קענען מיר זעהן מעלות, אבער אויף זיך כמעט נישט.
- עס קען אמאל זיין א מציאות אז אינדרויסן קוקט עס אויס ווי א קאלטע און הארטע שטיין, אבער אינעווייניג איז עס רבי עקיבא! מען דארף עס נאר דערהערן און אויפדעקן.
- אונזער תפקיד איז צו זיין ווי אליהו הנביא וואס זעהט אדורך, און געבן חיזוק און א גוט וואָרט פאר אנדערע, זיי צו העלפן אנערקענען אז זיי זענען נישט קיין שטיין.

א לעבטיגע שבת קודש!

לע"נ הר"ר **משה שמעון הלוי** ז"ל
בן יבלחט"א אבי מורי הרה"ח ר' **שרגא פייבל** שליט"א

זיך איינצושרייבן צו באקומען די "מיט א טיפערן בליק" דורך אי-מעיל בעז"ה tiferenblik@gmail.com